

FIȘA DISCIPLINEI

Studiul Vechiului Testament I

Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Didactică
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Studiul Vechiului Testament I			Codul disciplinei	OLR1121
2.2. Titularul activităților de curs	Pr. Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa				
2.3. Titularul activităților de seminar	Pr. Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa				
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligativu	2.8. Tipul disciplinei	Disciplină fundamentală (DF)		

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					3
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				33	
3.8. Total ore pe semestru				75	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu e cazul
4.2. de competențe	Nu e cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența minim 75%, cu materialele didactice specifice (Sfânta Scriptură, alte resurse indicate)
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Prezența minim 75% și realizarea unei lucrări de seminar/laborator în conformitate cu cerințele și criteriile stabilite.

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP1	Aplică strategii didactice interculturale
CP9	Ilustrează cu exemple în timpul activității didactice
CP15	Predă noțiuni de teologie
CP18	Promovează activități religioase
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT1	Colaborează cu profesioniști din domeniul educației
CT3	Predă noțiuni de literatură, artă, muzică, filosofie

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP1	Studentul înțelege fundamentele biblice și pedagogice ale educației interculturale	Studentul corelează conținuturi teologice cu strategii didactice adecvate diversității culturale
CP4	Studentul înțelege diferențele dintre abilitățile elevilor în receptarea conținuturilor teologice	Studentul adaptează explicațiile biblice, morale și dogmatice la nivelul clasei
CP5	Studentul cunoaște principii de evaluare aplicabile progresului școlar la disciplinele religioase	Studentul formulează criterii de evaluare pentru cunoștințe biblice, istorice, morale și doctrinare
CP9	Studentul înțelege importanța exemplelor în transmiterea adevărilor biblice și morale	Studentul folosește exemple scripturistice, istorice și spirituale în explicarea temelor didactice
CP10	Studentul cunoaște principii pentru elaborarea materialelor educaționale digitale în teologie	Studentul creează suporturi digitale pentru teme biblice, dogmatice, istorice și morale
CP12	Studentul cunoaște tipurile de materiale didactice utile disciplinelor teologice fundamentale	Studentul elaborează materiale didactice bazate pe texte biblice, istorice și catehetice
CT3	Studentul explică valoarea formativă a literaturii, artei, muzicii și filosofiei	Studentul integrează concepte culturale în activități educaționale, lingvistice și interdisciplinare

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Studentul explică rolul sprijinului educațional în formarea religioasă și morală a elevilor
2. Studentul înțelege diferențele de receptare a conținuturilor teologice între elevi

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

3. Studentul cunoaște metodele evaluării progresului școlar în educația religioasă
4. Studentul înțelege valoarea exemplelor în clarificarea temelor teologice și morale
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. Studentul identifică nevoi educaționale și propune intervenții didactice adecvate în practica pedagogică
2. Studentul adaptează metodele de predare la abilitățile cognitive și afective ale elevilor
3. Studentul utilizează instrumente de evaluare pentru cunoștințe teologice, liturgice și morale
4. Studentul ilustrează concepte prin exemple biblice, liturgice, istorice, patristice și misionare

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
1. Noțiuni introductive: definirea arealului general al disciplinei; definirea isagogiei biblice; repere metodologice și bibliografice generale; Istoria textului Vechiului Testament; Canonul cărților Vechiului Testament; Inspirația Sfintei Scripturi	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
2. Repere generale de hermeneutică și exegeză creștină și iudaică: sensurile Sfintei Scripturi (sensul literal, sensul anagogico-spiritual, sensul alegoric, sensul tipic); principii exegetice; calitățile interpretului; perspective hermeneutice moderne	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
3. Istoria universală a omenirii și istoria lui Israel: locul și rolul lui Israel în cadrul revelației; etapele istoriei lui Israel și etapele constituirii canonului biblic vechitestamentar	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
4. Introducere în cărțile Pentateuhului: Torah lui Moise și centralitatea ei în canonul biblic	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
5. Facerea – istoria patriarhilor – modele ale credinței și ale deschiderii lucrării lui Dumnezeu	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
6. Raportul lui Dumnezeu cu lumea văzută: crearea lumii (Fac. 1, 1-2,4a)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
7. Antropologia (crearea omului, nemurirea sufletului, asemănarea cu Dumnezeu, căderea omului, orizontul restaurării)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
8. Legământ și Patriarhi: făgăduință, responsabilitate și promisiune; Noe și reînnoirea legământului (conceptul de legământ, legământul noahitic, responsabilitate, promisiune); Patriarhii și făgăduințele lui Dumnezeu (alegerea și chemarea lui Avram, seminția lui Avram, simbolistica schimbării numelui lui Avraam, repetarea făgăduinței, Isaac – reînnoirea făgăduinței, Iacob și Esau –	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

binecuvântarea furată, Iacob – scara minunată și făgăduința)		
9. Ieșirea – instituționalizarea monoteismului și a legăturii cultice om – Dumnezeu; Monoteism: „Eu sunt Cel ce sunt” (Ieș. 3,14); „Domnul Dumnezeuul tău este singurul Domn” (Deut. 6,4)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
10. Levitic – sfânt și sfințire. Noțiunea de sfânt și sfințenie, sfințenia lui Dumnezeu, sfințenia împărtășită/împărtășibilă (Lev. 19,2); legile sfințeniei – instituirea cultului iudaic	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
11. Numeri – teocentric și alunecare; Relația tip-antitip: Șarpele de aramă (Num. 21,5-9), iuninca roșie (Num. 19,1-22), apa din stâncă (Num. 20,2-13)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
12. Deuteronomul – omiletică/catehetică, testamentar și mărturisirea credinței (Shema)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
13. Învățătura despre Dumnezeu: unitatea lui Dumnezeu, ființa și spiritualitatea lui Dumnezeu, atributele lui Dumnezeu; providența divină, revelația, legământul.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
14. Profeții mesianice în Pentateuh (Fac. 3,15; 9,25-26; 12,2-3; 22,17-18; 49,10; Num. 24,17; Deut. 18,15)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice

Bibliografie

Ediții Scripturistice:

- *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, quae antea cooperantibus A. Alt, O. Eissfeldt, P. Kahleediderat R. Kittel, Editio Funditus Renovata, adjuvantibus H. Bardtke, W. Baumgartner, P. A. H. de Boer, O. Eissenfeldt, J. Fichtner, G. Gerleman, J. Hempel, F. Horst, A. Jepsen, F. Maass, R. Meyer, G. Quell, Th. H. Robinson, D. W. Thomas cooperatibus H. P. Ruger et J. Zieglerediderunt K. Elliger et W. Rudolph, Textum Masoreticum curavit H. P. Ruger, MASORAM ELABORAVIT G. E. Weil, Editio tertia emendata opera W. Rudolph et H. P. Ruger, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1987.
- *Septuaginta*, Id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes edidit Alfred Rahlfs, editio minor, duo volumina in uno, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1935.
- *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Daniel – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2011.

Resurse patristice:

- *Biblia Patristica, Index des citations et allusions bibliques dans la littérature patristique*, 5. vol., Edition du Centre National de la Recherche Scientifique, Paris, 1986-1991.
- Ambrozio cel Mare, „Despre rai,” în *PSB* 52, trad. Teodor Bodogae et al. (București: IBMO, 2007), 59-114.
- Chiril al Alexandriei, „Glafire,” în *PSB* 39, trad. Dumitru Stăniloae (București: IBMO, 1992).
- Grigorie de Nyssa, „Despre viața lui Moise,” în *PSB* 29, trad. Dumitru Stăniloae și Ioan Buga (București: IBMO, 1982), 21-112.
- Ioan Gură de Aur, „Omiliile la Facere I,” în *PSB* 21, trad. Dumitru Fecioru (București: IBMO, 1987).
- Ioan Gură de Aur, „Omiliile la Facere II,” în *PSB* 22, trad. Dumitru Fecioru (București: IBMO, 1989).
- Origen, *Omiliile, comentarii și adnotări la Geneza*, trad. Adrian Muraru (Iași: Polirom, 2006), 672 p.
- Vasile cel Mare, „Omiliile la Hexaemeron,” în *PSB* 17, trad. Dumitru Fecioru (București: IBMO, 1986), 69-180.
- Vasile cel Mare, *Omiliile la facerea omului; Omilii despre Rai*, trad. Lavrentie Carp (Iași: Doxologia, 2010), 100 p.

Lucrări de referință, comentarii biblice:

- Breck, John, *Sfânta Scriptură în Tradiția Bisericii* (Cluj-Napoca: Ed. Patmos, 2003).
- Chirilă, Ioan (coord.), Abrudan, Dumitru, Semen, Petre, Oancea, Constantin, Onișor, Remus, Basarab, Mircea, *Introducere în Vechiul Testament* (București: Basilica, 2018), 870 p.
- Chirilă, Ioan, *Fragmentarium exegetic filonian II, Nomothetica – repere exegetice la Decalog* (Cluj-Napoca: Ed. Limes, 2003), 174 p.

- Chirilă, Ioan, *Fragmentarium exegetic filonian* (Cluj-Napoca: Ed. Limes, 2002).
- Chirilă, Ioan, *Sfânta Scriptură – Cuvântul cuvintelor* (Cluj-Napoca: Ed. Renașterea, 2010).
- Mihăilă, Alexandru, „În multe rânduri și în multe chipuri”. *O scurtă introducere ortodoxă în Vechiul Testament* (Iași: Doxologia, 2017).
- Munteanu, Liviu Galaction, *Paradisul biblic – căderea protopărinților în păcat – studiu exegetic* (Cluj: Tipografia Eparhiei, 1939), 148 p.
- Munteanu, Liviu Galaction, *Pentateuhul în fața criticii moderne* (Cluj: Tipografia Eparhiei, 1937), 57 p.
- Neaga, Nicolae, *Hristos în Vechiul Testament* (Cluj-Napoca: Ed. Renașterea, 2004).
- Ricoeur, Paul, *Eseuri de hermeneutică*, trad. de Vasile Tonoiu (București: Ed. Humanitas, 1995).

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
1. Crearea lumii și a omului	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
2. Paradisul biblic	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
3. Căderea omului	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
4. Fratricidul și decăderea umanității	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
5. Noe	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
6. Avraam, Isaac și Iacob	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
7. Sara, Rebeca și Rahela	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
8. Iosif și frații săi	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
9. Chemarea lui Moise	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
10. Plăgile Egiptului și Mielul pascal	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
11. Peregrinarea prin pustie: de la Marea Roșie la Muntele Sinai	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
12. Peregrinarea prin pustie: de la Muntele Sinai în Canaan	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
13. Aaron și Cortul Sfânt	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
14. Moartea lui Moise și succesiunea lui Iosua	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică

Bibliografie

Studii de specialitate

- Chirilă, Ioan, „Noțiunea de „popor ales” în gândirea veterotestamentară, neotestamentară și patristică”, în *Studia Universitatis „Babeș-Bolyai” – Theologia Orthodoxa*, nr. 1-2/1995, pp. 9-17.
- Chirilă, Ioan, Pașca-Tușa, Stelian, Onețiu, Elena, „Reconstitution of Melchizedek's history in rabbinic and christian traditions,” *JSRI* 48 (2017): 3-15.
- Ciurea, Mihai, „Figura lui Moise și importanța legii mozaice în scrierile Noului Testament,” *MO* 5-8 (2015): 201-212.
- Iatan, Cristian, „Crearea lumii și a omului. Perspectiva biblică patristică și cea biblică modernă. Repere fundamentale,” *ST* 4 (2017).
- Jinga, Constantin, „Cartea Ieșirea, într-o re-lectură de secol XX: Arnold Schoenberg, *Moses und Aron* (1927),” *AB* 4-6 (2017): 44-48.
- Medan, Adrian, „Ritual și legislație în celebrarea Sărbătorii Corturilor,” *AB* 7-9 (2015): 43-58.
- Mihăilă, Alexandru, „Holy War in Deuteronomy 20,” *Analele Universității „Eftimie Murgu” din Reșița. Fascicola de Științe Social-Umaniste*, 2 (2013): 30-39.
- Moș, Grigore Dinu, „Tohu Wabohu in Genesis 1, 2. Kabbalistic, Patristic and Modern Exegesis,” *Studia TO* 2 (2017): 5-20.
- Pașca-Tușa Stelian, și Liviu Vidican-Manci, „Jertfa lui Isaac în comentariile și omiliile Sfinților Părinți,” *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca*, tom XXV (2021-2022), ed. Teofil Tia (Cluj-Napoca: Renașterea, 2023): 27-40.

- Pașca-Tușa, Stelian, „Is There Any Brutality in the Byzantine Representation of Abraham's Sacrifice?” *ROOTS – Romanian Orthodox Old Testament Studies* 5.1 (2021): 62-76.
- Vatamanu, Cătălin, Shema Israel... (Deut. 6, 4-9): mărturie a lui Dumnezeu Cel Unul și Unic,” în *Mărturisirea de credință - locul și rolul ei în Tradiția Bisericii Ortodoxe*, ed. Ion Vicovan et. al. (Iași: Doxologia, 2013).

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Asimilarea informațiilor fundamentale privitoare la Vechiul Testament.	Examen scris (parțial) Examen oral	50 % 30 %
	Înțelegerea instrumentelor și a finalității procesului de interpretare a Scripturii în mediul ortodox.		
9.5 Seminar/laborator	Capacitatea de a integra într-un discurs propriu conceptele asimilate.	Prezentarea unui portofoliu realizat pe parcursul semestrului.	20 %
	Flexibilitatea în abordarea exercițiilor tematice propuse, care reflectă o bună cunoaștere a informațiilor dar și capacitatea de valorificare a lor în varii moduri.		
9.6 Standard minim de promovare			
Cunoașterea sumară a conținutului Vechiului Testament, cu accent pe Pentateuh, și a noțiunilor de revelație, inspirația Sfintei Scripturi, canonul Sfintei Scripturi, a elementelor de critică textuală (metoda istorico-critică), a temelor teologice principale.			

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

Nu se aplică

Data completării:
20.06.2026

Semnătura titularului de curs

Stelian P

Semnătura titularului de seminar

Stelian P

Data avizării în departament:
20.07.2026

Semnătura directorului de departament

Dr. Anghel

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

⁶ Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".